СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ. OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION
ТРИ ЦЕНТИ РІК XLV. Ч. 10. Джерзі Сіті, Н. Дж., пятниця, 15-го січня, VOL. XLV. No. 10. Jersey City, N. J., Friday, January 15, 1937. THREE CENTS

ОПОЗИЦІЯ ПРОТИ РУЗВЕЛТОВИХ ПЛЯНІВ РЕОРҐАНІЗАЦІЇ

ВАШИНҐТОН. — Конгрес почав уже працю над переведенням у життя плянів реорганізації федерального уряду, поданих президентом Рузвелтом у його посланію до конгресу. Палата послів і сенат уже почали встановляти комітети для розсліду поодиноких пунктів пляну Рузвелта.

Тимчасом проти цього пляну почалася вже організувати сильна опозиція. Йде вона з двох боків. З одного боку конгресмени й сенатори закидають, що він властиво не переводить у життя обіцяної ощадности в урядуванню. З другого боку встає інша ґрупа, котра не хоче нарушення теперішнього стану.

Повстає теж проти пляну Рузвелта опозиція поза конгресом. Між іншими бувший головний контрольор МекКарл виступає проти пляну Рузвелта щодо реформи цього уряду, як проти непрактичної реформи.

ВЖЕ ДОВЕЛИ ДО КОНФЕРЕНЦІЇ В АВТОМОБІЛЬНІМ СТРАЙКУ.

ФЛИНТ (Мішіґен). — Ґенеральна Моторова Корпорація й „Автомобіл Воркерс Юніон" приняли запрошення ґубернатора Мерфія на конференцію в Ленсинґу для передискутування положення в автомобільнім промислі. Юнія думає, що ґубернатор мав на думці спільну конференцію, але речники Моторової Корпорації кажуть, що ґубернатор думає говорити з представниками кожної сторони окремо.

У розмові з ґазетярами речник Ґенеральної Моторової Корпорації заявив, що підприємство противиться насильствам робітників, але воно війська не викликало.

Ґрупа робітників у Дітройті й Саґіно, котра подає своє число на 12,000 осіб, вислала до президента Рузвелта телеґраму з просьбою інтервеніювати в страйку та з заявою, що вона не стоїть за страйк.

Президент Рузвелт заявив ґазетярам, що він добре слідить за розвоєм подій в автомобільнім страйку, але покищо ще не пора інтервеніювати.

НЮЙОРСЬКА ЛЕҐІСЛЯТУРА ЗА ЗАКОН ПРО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.

ОЛБАНІ (Ню Йорк). — Сенат стейтової леґістратури ухвалив закон про суспільне забезпечення згідно з пропозицією ґубернатора Лімена. Минулого року до ухвалення такого закону не допустила республиканська більшість. Сенат заявився за проект одноголосно.

ЗРІСТ РОБІТНИЧОЇ ЗАПЛАТИ В БУДІВЛЯНОМУ ПРОМИСЛІ.

НЮ ЙОРК. — Розгляд умовин праці в будівляному промислі, переведений інжинірською ґазетою „Енджінірінґ Нюз-Рекорд", виказує, що в цій околиці робітнича заплата в цьому промислі значно зросла та що в багатьох випадках перевищає робітничу заплату з останнього року перед депресією.

ЩЕ ОДНА ЖЕРТВА ЛЕТНИЧОЇ КАТАСТРОФИ.

ЛОС АНДЖЕЛЕС (Каліфорнія). — У місцевому шпиталі Доброго Самарянина помер відомий подорожник Мартин Джансон унаслідок тяжких тілесних покалічень, яких він дізнав оноді підчас зудерення літака Вестерн Ер Експрес з горою.

Його жінка, що теж була ранена в тім випадку, лежить у шпиталі тяжко хора. Лікарі їй не говорили про смерть мужа.

УРЯД ЗАБОРОНЯЄ СЛУЖБУ В ЕСПАНСЬКІЙ ВІЙНІ.

ВАШИНҐТОН. — Департамент стейту видав гостру осторогу всім американцям проти сповнювання військової служби в еспанській горожанській війні по котромунебудь боці.

Департамент стейту каже, що їм грозить гривна, вязниця та відібрання громадянства.

БОРОТЬБА МІЖ СТРАЙКАРАЛИ И СТРАЙКОЛОМАМИ.

РЕДИНҐ (Па.). — Кілька тисяч власників домів підписали петицію до посадника міста, щоб він узявся нищити вандалізм, що розсівся в місті від початку страйку робітників у „Беркшир Нитинг Милз". У петиції говориться, що від 1-го жовтня в місті ушкоджено коло 250 домів робітників, що не вийшли на страйк. Звичайно на дім кидають каміння або „бомби з фарбою". Петиція закидає міському урядові неробство та грозить, що на випадок дальшої недіяльности міста пошкодовані зорґанізують самооборону.

ЮНІЇ ЗА КОМІТЕТ ДЛЯ ПРОМИСЛОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ.

ФІЛЯДЕЛФІЯ. — Десять великих місцевих робітничих юній, що разом мають коло 60,000 членів, заявилися за Комітет для Промислової Орґанізації.

Між ними є 1,800 робітників фабрик для вирobу електричних батерій; ці робітники тепер засіли в фабриці на страйк.

ОТСИМ ПОДАЄМО ДО ВІДОМА ВСІХ ВІДДІЛОВИХ УРЯДНИКІВ І ВСІХ ЧЛЕНІВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЩО

XIX. ЗВИЧАЙНА ГОЛОВНА КОНВЕНЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

ВІДБУДЕТЬСЯ В МІСТІ

WASHINGTON, D. C.,

ПОЧИНАЮЧИ ВІД 10-го ТРАВНЯ (MAY) 1937 РОКУ.

Постанови статуту У. Н. Союзу щодо вибору делеґатів на конвенцію, кваліфікацій делеґатів, числа делеґатів з поодиноких відділів і повновластей делеґатів є отсі:

Вибір делеґатів і їх заступників має відбутися впродовж 60 днів від дня проголошення конвенції. Всі делеґати і їх заступники мають бути вибрані на однім звичайнім мітінґу відділу більшістю присутніх голосуючих членів.

На мітінґу можуть бути приявні та голосувати тільки правосильні члени У. Н. Союзу.

Голосування на делеґатів і їх заступників має відбутися через піднесення рук, хиба що одна третина присутніх членів зажадає голосування бальотами.

Делеґатами і їх заступниками можуть бути вибрані тільки ті правосильні члени У. Н. Союзу, що сповнили всі обовязки супроти У. Н. Союзу, мають всі кваліфікації урядників відділу, є не менше як один рік членами того відділу, що його мають заступати, до дня розпочаття конвенції, знають читати й писати, є українцями та не є головними або місцевими урядниками якоїнебудь іншої подібної орґанізації.

Відділ, який складається з не менше як 25, а з не більше як 50 членів, є управнений до вибору одного делеґата з одним голосом.

Відділ, який складається з більше ніж 50, а не більше як 100 членів, є управнений до вибору одного делеґата з двома голосами.

Відділ, який складається з більше ніж 100, а не більше як 150 членів, є управнений до одного делеґата з трьома голосами.

Відділ, який складається з більше ніж 150 членів, буде управнений до двох делеґатів з чотирма голосами.

Тому, що конвенцію проголошено 4-го січня 1937 р., то 60-денний реченець для вибору делеґатів і їх заступників скінчиться 5-го березня 1937 р., отже до 5-го березня 1937 року мусять бути закінчені вибори всіх делеґатів.

Повновласти делеґатів і їх заступників мають бути прислані до головної канцелярії найдалі до 10-го березня 1937 р., значить, не пізніше як 60 днів до дня розпочаття конвенції.

Джерзі Сіті, Н. Дж., 4-го січня 1937 р.

ГОЛОВНИЙ ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ У. Н. СОЮЗУ:

М. Мурашко, гол. предсідник
В. Малевич, заступник гол. предсідника
Д. Галичин, гол. рек. секретар
Р. Слободян, гол. фін. секретар-касієр

ЗА ДІТЕЙ ВІДПОВІДАЮТЬ БАТЬКИ.

В селі Осениці під Варшавою діти зісунули до ставу бочку зі смолою, призначену до будови дороги, а крім того спустили смолу до води. Ґенеральна прокуратура виступила за відшкодуванням. Суд признав, що за зле виховані діти й спричинені шкоди відповідають батьки.

УСПІХ 11-ЛІТНЬОГО УКРАЇНЦЯ.

До славного віденського хлопячого хору („Вінер Зенгеркнабен") приняли 11-літнього сина о. Северина Сапруна з Дрогобича.

ПЕЧЕРНА ЛЮДИНА У XX. СТОЛІТТІ.

У лісах біля Молоціна (Рявіцина) знайшли 25-літнього безробітного Івана Дрозда, який мешкав у ямі, яку сам собі вигорпав у землі та прикрив галуззям.

ЗВІРСЬКА МАТИ.

В кольонії Ліпник, луцького повіту, арештовано Гелену Ровінську, що одну свою непрабдну дитину при породі вдусила, старшу дитину вкинула до ріки і втопила, а 6-літню донечку вбила сокирою і кинула до лисячої ями. Ровінська призналася до всіх злочинів.

НАЙБІЛЬШЕ ЧИТАЮТЬ У ЮГОСЛАВІЇ СЛОВЕНЦІ.

Там нема майже одного села без читальні, а головна ґазета для селян, „Домолюб", виходить у 40,000 примірників. Так пише про словенців „Рідне Слово", часопис для українців у Югославії, що появляється двічі на місяць у Дерvenті.

ХВОРА ВИЙШЛА З ЛІЧНИЦІ И ЗАМЕРЗЛА НА ПОЛІ.

В Перемишлянах з лічниці на ґінекольогічному відділі вийшла в біллю 22-літня З. К. Дусанова підчас пологової гарячки, щоб вернутися домів до трьох нелітніх діточок. Служба лічниці не завважила, коли хвора вийшла. Коли два дні пізніше зголосився в лічниці муж хворої, щоб забрати жінку домів, йому заявили, що його жінка вже два дні тому покинула лічницю. Трупа нещасної жінки знайшли на полі коло лічниці, а лікарські оглядини виказали, що неодіта жінка замерзла по кількагодинній мандрівці на полі.

ВЛОМИЛИ РЕБРО ПАСАЖИРОВІ В ТРАМВАЮ.

Таке трапилося в Варшаві в трамваю лінії „15". В натовпі вломили ребро 52-літньому Фр. Буляшевському. Його поверли на рятункову стацію.

ШКОЛИ ЗАМІСЦЬ ПАМЯТНИКІВ.

На зїзді Союзу оборонців батьківщини в Лодзі рішено зажадати від польських суспільних орґанізацій, щоби будували школи і суспільні доми, замісць ставити мертві памятники поодиноким особам.

ВИРОЗУМІЛА НАРЕЧЕНА.

Якийсь Абраґам Філярек у Варшаві стрілив двічі, з нещасної любови до своєї нареченої П. Фунтівної. Стріли не були смертні. Дівчина по довшому часі вийшла з лічниці здорова. Філярека арештували. Тепер дівчина довідалася, що Філярек жалує свого вчинку. Вона повірила цьому й звернулася до судових властей за дозволом звінчатися з вязнем. Простила йому все й зрозуміла, що ним кермувала заздрість, зроджена з правдивої любови. Фунтівна бажає, щоб вінчання відбулося ще перед судовою розправою.

ЗБИРАЛИ ОГОЛОШЕННЯ.

У Варшаві арештували Грифа Загайського, який збирав оголошення до неіснуючих видавництв „Інформатор Воєв." й „Провідник по специфіках", а гроші за оголошення ховав собі до кишені. З Загайським арештували також його помічників: П. Ганевського й Е. Шмайду.

СОВЕТИ ВИТИСКАЮТЬ КРІВАВИЙ ПІТ З ХЛІБОРОБІВ

МОСКВА. — Совєтська влада, яка на днях заповіла збільшення військового буджету на 35%, себто до поверх 20 біліонів долярів, далі заповіла, що державні видатки, в тому і витрати на зброєння й армію, покриватиме головно совєтське селянство. З селянства й з обороту споживчими продуктами совєтська влада задумує цього року витиснути суму 24 біліонів рублів. Треба додати, що в той час, коли Совєти витрачують на мілітарні цілі поверх 20 біліонів, на освіту видають тільки не цілих три біліони.

ПОЛЯКИ ДАЛІ ВИКИДАЮТЬ ЖИДІВ З ПОЛЬЩІ.

ВАРШАВА. — Хоч жиди назагал усе відносилися льояльно до Польщі, то проте поляки хочуть їх за всяку ціну позбутись і кудись витранспортувати. Міністер Бек старався на міжнароднім форумі полагодити цю справу та кілька місяців тому вивідував у Льондоні і Женеві, чи не можнаб вислати жидів до Палестини. Одначе його заходи не увінчались успіхом. В Польщі йдуть далі гарячі дебати на цю тему й загальна тенденція серед поляків є, щоб таки кудись жидів виселяти. Ня днях у польському соймі знову відбулася дебата на цю тему, де бесідники, а серед них і сам міністер Бек, висказувалися, що частина жидів мусить таки з Польщі забратися.

ЗНОВУ ВИБУХИ АНТИСЕМІТИЗМУ В ПОЛЬЩІ.

ВИЛЬНО. — У виленському університеті знову вибухли гострі протижидівські виступи серед польського студентства. Польські студенти домагаються, щоб у викладових салях їх відлучили від жидів. Заряд університету відтягався, бо раз принявши цю засаду, треба би було переводити її також по інших наукових заведеннях, а далі і в інших ділянках суспільного життя. Остаточно це довело до цілковитого відокремлення жидів від християн і створення жидівського „ґета", на взір середньовічних часів. Міністерство освіти замкнуло виленський університет на необмежений час.

ПАПА НА СМЕРТНОМУ ЛОЖІ.

ВАТИКАН. — Папа римський від кількох тижнів тяжко хоріє. Він має ґанґрену в нозі і дихавицю. З огляду на його поважний вік лікарі не роблять ніякої надії на виздоровлення. В останніх днях його стан так погіршився, що в його найближчих кругах починають поважно застановлятися над тим, хто буде його заступником. Дехто навіть бере під увагу американських кардиналів Гейса і О'Конеля. Та це неправдоподібне, щоб одного з них вибрали папою. Бо хоч у католицькій церкві на це нема формальної заборони, то від найдавніших часів папою все вибирали італійця.

НАГЛІ СУДИ В ПОЛЬЩІ.

ВАРШАВА. — В Кракові польські власти розліпили повідомлення, що в місті й околиці вводиться наглий суд, який судитиме всіх політичних проступників, як також звичайних злочинців. Цей наглий суд складатиметься з військових суддів і вразі засуду впродовж 24 годин розстрілюватимуть проступників на місці.

ПОЗИЦІЇ РЕВОЛЮЦІОНЕРІВ КРІПШАЮТЬ.

МАДРИД. — Урядові війська наступили на лінії революціонерів, але, потерпівши великі втрати, відступили назад. У наступі вони користувалися тенками, яких мали 18. Одначе під вогнем влучної артилерії ґен. Франка тенки мусіли відступати, залишаючи пять на полі бою. До тих пятьох тенків революціонери вкинули горючі фляшки з бензиною й спалили цілі їх залоги живцем. Кореспондент „Ню Йорк Таймсу" розказує, що, відвідуючи лінії революціонерів, він не знайшов серед них чужинецьких відділів, про які еспанські ліві так багато говорять. У переважаючій більшості війська ґен. Франка складаються з місцевих сил. Той сам кореспондент також розказує, що революціонери таки здобули шлях Мадрид-Ескоріял, а також сильно осадовилися над рікою Манзанарес, хоч ліві це заперечують. Він предсказує, що здобуття Мадриду це справа недалекого часу.

З ВЕЛИКОЇ ХМАРИ МАЛИЙ ДОЩ.

СІДІ-БЕЛЬ-АБЕС (Альжір). — Кореспондент „Асошіейтед Прес", який провідував положення в еспанськім Мароку, доносить, що там нема ніяких німецьких військ. Він не лиш оглядав місто, але й говорив з чужими інжинірами в копальнях і ті його запевняли, що навіть у заряді копалень нема німців. В той сам час ґен. Франко видав заяву, в якій говорить, що „еспанські червоні закрали державний скарб і при помочі нього поширюють по світі неправдиві вісти".

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.,
at 8[illegible]-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

В Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЯКЩО Є В НАС СИЛЬНА ВОЛЯ

Наш У. Н. Союз закінчив старий рік числом 30,335 членів. Як відомо, ми хотіли доконче перейти трицять тисяч, щоб хоч таке число можна було вписати на вічну память у Пропамятну Книгу У. Н. Союзу. Це ми осягнули. Але чи це вже все? Чи ми дійсно бажали тільки це осягнути?

Певно, що ні. Ми робили це теж у тім переконанні, що коли знайдуться між нами такі свідомі й завзяті, що допоможуть нам осягнути це число, то вони теж потім дбатимуть і про те, щоб У. Н. Союз вдержався на осягненій висоті, щоб він ніколи вже не впав нижче цього, що записане в Пропамятній Книзі. Ми теж думали, що новий осяг У. Н. Союзу буде ще заохотою і для інших, щоби працювати в користь Союзової Ідеї. Іншими словами, ми вірили, що по цім осягу розпічнеться далі звичайна, але постійна праця над освідомлюванням нашої української громади в Америці в тім напрямі, що місце кожного українця й кожної українки є — в У. Н. Союзі.

За останні чотири роки ми не могли виказати надзвичайно великих успіхів у зрості У. Н. Союзу. Наше головне завдання було звернене до цього, щоб загальна економічна катастрофа, що навістила Америку, надто не придавила Союзу. Ми далі мусіли напружити всю нашу силу, щоби перевести найновішу нашу реформу з можливо якнайменшими втратами. А всі ми добре знаємо, що подібні реформи коштували У. Н. Союз у минувшині. Був такий час, коли найважніша і найконечніша реформа малощо не завалила організації, хоч якою потрібною і якою корисною вона була. Подібне могло статись і тепер, коли ми взялися цілковито модернізувати наш У. Н. Союз, щоб тим робом зробити його для членства кориснішим і певнішим. Це правда, що ми тепер мусіли через реформу дещо втратити. Але ті втрати не дадуть навіть рівнятися з тими, які поносила організація в подібнім випадку у минувшині. Та всетаки втрати були. Мусіли бути. А як були, то була і перешкода, чому У. Н. Союз не міг зростати в такий спосіб, як ми собі бажали.

Та тепер тих перешкод нема. Реформа переведена і всі переконуються, що У. Н. Союз зробив добре діло. Вже маємо проголошені дивіденди. Значить, уже є познаки цього добра. І нема теж такого великого безробіття, як було минулими роками. Отже є тепер можливість не тільки вдержати У. Н. Союз у його членстві, але є добра нагода для праці над його зростом. Треба тільки хотіти цього зросту. Треба вірити в Союз і його ідею. І треба мати настільки волі, щоб це хотіння і цю віру здійснити чином.

НАША ЖЕРТВЕННІСТЬ НА РІДНИЙ КРАЙ

(Звіт, зложений на Семім Конґресі Обєднання Українських Орґанізацій в Америці фінансовим секретарем орґанізації ДМИТРОМ ҐАЛИЧИНОМ, у Ню Йорку, 20. грудня 1936).

Друкований звіт, який є в руках делеґатів, виказує, що жертвенність в останніх трьох роках більшала з року на рік. У першому році вона виносила $18,038.73, у другому $21,229.58, а в третьому $29,576.79. Коли знов порівняти зібрані жертви за останні три роки з жертвами з попередніх трьох років, то те порівнання вийде також вдоволяючо. Бо в попередніх трьох роках зібрано $67,455.77, а тепер за три роки зібрано $68,848.42. Колиб узяти під увагу всі 14 років існування Обєднання, то впродовж того часу українська іміґрація жертвувала та переслала через Обєднання на ріжні добродійні цілі $285,136.57. Так представляється допомогова акція Обєднання в числах. Що це за числа, й що вони уявляють собою?

Що це за числа?

Колиб Обєднання було, наприклад, якоюсь фінансово-бизнесовою інституцією, де люди вкладають свої гроші на те, щоб опісля тягнути зиски, то про подані тут числа може й не булоб що говорити. Можна би було ствердити хіба те, що вони уявляють собою зиски або втрату. Та як мається справа з числами Обєднання? Чи вони звичайні, мертві числа? Застановімся, звідки вони прийшли, хто їх зложив, з якої нагоди й серед яких обставин вони були збирані, на що їх складано. Вглибімся в ті питання, а з них ми вичитаємо велику частину історії української іміґрації за останні роки. Ті числа стануть перед нами нараз живими. Вони розкриють перед нами всі важніші події з життя українського іміґранта. Вони розкажуть нам про величаві маніфестаційні походи; про те, як десятки тисяч свідомих українських іміґрантів виходили на вулиці великих міст, щоб запротестувати чи то проти злочинів і насильств Польщі в часі ославленої ляцької пацифікації, чи то знову проти ганебного голодового морду міліонів українськог народу червоними московськими катами. Вони розкажуть нам про великі масові віча, чи то з приводу засуду смерти найкращих синів України, Біласа й Данилишина, чи знов з приводу варшавського процесу та суду 12 молодих апостолів українського визвольного руху. Ці числа розкажуть нам про Свята Першого Листопаду, улаштовувані рік-річно в понад 100 свідомих українських громадах; про свята в-честь Тараса Шевченка чи Івана Франка, про свята героїв, про коляду, про конґреси та збори ріжних орґанізацій, про пікніки, балі, ювилеї, національні дні, хрестини, похорони.

І ми побачимо, як з приводу тих ріжних імпрез українська іміґрація складає жертви на ріжні цілі, на ті, що найближчі її серці, розумінні й переконанні. Один на визвольну боротьбу, політичних вязнів, інвалідів, інший на Рідну Школу, Просвіту, Музеї, а ще інший на Лемківщину, на будову Народніх Домів, читалень і т. п.

Побачимо далі, що на ті числа складається праця, частина заробітку передовсім цього бідного робітника, що в останніх роках не завжди працював, що нераз знаходився може й на „реліфі", але проте завжди був свідомий завдань і обовязків супроти свого поневоленого народу. Є в тих числах, здавалосяб мертвих, нераз і сльози радости і сльози смутку, є в них хвилини великого напруження, піднесення духа, є в них велике розуміння потреб рідного краю. І криється в них глибокий патріотизм і любов до України. Вони стають перед нами живими, бо в них зміст життя, бо в них саме життя української іміґрації.

Ці числа, зокрема за останній рік, відкривають перед нами одну, зовсім свіжу й нову сторінку з історії української іміґрації, а заразом і з історії самого Обєднання. Досі Обєднання занималося збірками жертв тільки на поміч Рідному Краєві. Як виказує фінансовий звіт, то в 1936 році Обєднання переслало від української іміґрації $3,877.58 для українських родин, що потерпіли від повени тут в Америці. Страшна повінь навістила була значне число українських родин у кількох місцевостях. Вона забрала їм ввесь хатній доробок, змила їхнє майно. Треба було дати негайну поміч. І Обєднання зараз взяло на себе обовязок перевести ту допомогову акцію. Видано відозву в справі закладання громадських комітетів по тих місцевостях, що потерпіли від повени, й у справі складання жертв на поміч повенянам. Ця відозва знайшла широкий і щирий відгомін серед нашої іміґрації. Впродовж двох і пів місяця зложено $3,877.58, яку то квоту Обєднання розділило між створені комітети по місцевостях, а знов комітети між потерпілих від повени. Тою значною жертвою, бо була вона значна, коли брати під увагу короткий протяг часу, впродовж якого її зложено, українська іміґрація дала доказ, що вразі потреба вона завжди готова взаїмно собі помогти, та що те розуміння жертвенности, яке вона виробила й виплекала в собі, складаючи жертви на Рідний Край, є вже так глибоко вкорінене в неї, що вона вразі конечности потрапить ту жертвенність збільшити, подвоїти та скерувати її там, де її найбільше потрібно.

З другої сторони, зібрання цеї жертви в такому короткому часі виказало велику вагу й конечність існування такої центральної установи, якою є Обєднання. Бо тільки така орґанізація, як Обєднання, могла перевести ту допомогову акцію скоро, успішно, негайно. І треба було читати ті десятки листів, які надсилали поодинокі родини до Обєднання, висказуючи глибоку подяку за надіслану поміч. „Я відносився звичайно байдуже до тої праці, яку Обєднання веде, й доперва тепер я пізнав, у чім його сила та вартість", писав один громадянин. „Ви помогли мені, а тепер я краще буду розуміти, чому я маю помагати іншим, чому я маю помагати тим нашим братам уРіднім Краю, які певно потребують може й більше помочі, ніж я її потребував", писав інший громадянин. „Я плакала з радости не так задля тих кількох долярів, які я дістала, як за те, що в моїм нещасті свої люди за мене не забули", писала знов одна жінка.

Хай ці звичайні, але щирі слова цеї жінки будуть заразом виявом подяки для всіх тих українців, що складали жертви для повенян.

Хай з багатьох надісланих листів, ці три тут наведені голоси, будуть також і виявом того, в який спосіб відносився свідомий загал української іміґрації до тої допомогової акції, яку веде Обєднання. А вже найкраще видно те відношення по тім, що хоч Обєднання впродовж останніх трьох років мало коли видавало специяльні, окремі заклики в справі складання жертв, що хоч останні три роки треба зачислити до часів великої економічної депресії, то всетаки в тих трьох роках українська іміґрація жертвувала та переслала через Обєднання **більше,** ніж у якихнебудь попередніх трьох роках від часу існування Обєднання. І те повне довіря, яким свідома частина української іміґрації обдаровувала Обєднання, є до певної міри самозрозумілим. Бож за 14 років існування Обєднання вже кожний, хто тільки хотів, міг переконатись про те, що Обєднання виконувало й завжди виконує всі припоручення жертводавців совісно, ретельно й точно.

Проти наклепів.

Підкреслюю, що Обєднання проголошує всі прислані жертви, а таксамо подає кожного місяця в „Свободі" звіт про вислані жертви на ріжні цілі. Обєднання є теж під народньою контролею, вибраною конґресами Обєднання. Ці факти є вистарчальними для довіря свідомого та чесного загалу до Обєднання. Та не є вони вистарчальними для деяких темних духів, що то вештаються серед нашої іміґрації та наклепами, підшептами й брехнею стараються захитати довіря іміґрації до Обєднання. Згадую про те не тому, що може та їх юдина робота пошкодила Обєднанню в якийнебудь спосіб. Ні! Згадую тільки тому, щоб занотувати деякі факти. Маю тут на думці тих кілька одиниць, що виписували вже в кількох числах ґазети, що називає себе „Січовим Кличем", що, мовляв, Обєднання не вислало минулого року $2,000, а як навіть вислало, то не на ту ціль, на яку ті гроші були передані до Обєднання бувшими урядниками О.Д.В.У. Бо „бувші" урядники нібито передали ті гроші до Обєднання на варшавський процес, а Обєднання їх там не вислало. А правда є та: Листом ОДВУ ч. 858/35 з 12-го серпня 1935 року, в якому був залучений чек на $2,000, Обєднання дістало припоручення, вислати тих $2,000 на **визвольну боротьбу.** Підкреслюю це слово „визвольна боротьба", бо Обєднання діставало від тодішніх урядників ОДВУ кожного місяця гроші з таким самим припорученням, а саме, вислати гроші на визвольну боротьбу. Отже, як кожного місяця, так і в серпні Обєднання, діставши гроші й відповідне писемне припоручення, вислало негайно ті $2,000 на адресу, на яку висилало тоді всі гроші, що були призначені на визвольну боротьбу. Ту адресу ті „бувші" урядники ОДВУ добре знали, бож самі вживали її в своїм листуванні. Обєднання має посвідку, що гроші були одержані, а крім цього фінансова референтура ПУН (Провід Українських Націоналістів) подала в „Свободі" з 3-го грудня 1936 р. навіть окремий комунікат, стверджуючи одержання тих $2,000 від Обєднання. Ось-так виглядають факти в цій справі.

Зібраний гріш на народню ціль, це святість. Спроневірити такий гріш, це злочин супроти закону Америки й супроти свого власного народу. І коли хтось виписує в ґазеті й без підстави закидає спроневірення народнього гроша, питаючи, „ліпше скажіть, до котрого банку ті $2,000 пішли", то чи не треба назвати поведінку тих, що таке пишуть, і тих, що поміщують такий закид, нікчемним і **злочинним?**

Про тих, що самі знають, куди висилати.

Треба іще згадати і про одиниці, які не мають ніяких закидів проти Обєднанння, але від яких можна нераз почути, що, мовляв, чому то я маю посилати жертву через Обєднання, коли я самий знаю, як і де післати.

Очевидно кожний може посилати собі гроші в такий спосіб, в яких тільки захоче; але чи так поступатиме людина, яка розуміє і оцінює вагу орґанізації, яка знає, що орґанізованим способом можна далеко скорше осягнути намічену ціль, яка знає, що не в одиницях, а в спільноті сила?

А спитаймось тепер, що ми осягаємо, висилаючи гроші через Обєднання. Я згадаю тут тільки про контролю зібраного гроша та про ощадність. Висилаючи гроші через Обєднання, ми маємо контролю над тим, чи гріш зібраний з якоїнебудь нагоди в якійсь громаді був справді висланий. Це, так сказатиб, контроля один одного, контроля себе самих. Далі, висилкою грошей через Обєднання, українська іміґрація заощаджує значну суму гроша, яку треба булоб видати на оплату поодиноких посилок. Подам такий приклад: За останні три роки Обєднання зібрало **$68,848.42.** На ту зібрану суму зложилось 3,120 поодиноких посилок. Колиб тепер ті **3,120 поодиноких посилок** треба було висилати кожну зокрема, то оплата від переселок, за підрахунком, булаб виносила коло $3,500. А Обєднання, висилаючи гроші разом більшими сумами, заплатило за звичайну й телеґрафічну пересилку тих усіх грошей тільки $503.72. Коли тепер додати до цеї суми **всі інші розходи** Обєднання за три роки, які виносили $972.22, **то всетаки** українська іміґрація, висилаючи гроші через Обєднання, заощадила за три роки коло **$2,000** для ріжних народніх цілей.

А вкінці, чи може хтонебудь навіть припустити, що без допомогової акції Обєднання, Рідний Край міг отримати таку саму поміч, яку він дістав? Адже знаємо, якою була ця допомога, коли Обєднання ще не було.

Обєднання, пропаґуючи вже впродовж 14 років потребу помочі Рідному Краєві, виплекало вже серед української іміґрації поважне число постійних жертводавців. Один український іміґрант, посилаючи свого часу на Рідний Край від себе жертву в сумі $100, писав таке: „Наше життя не є вічне, а коли воно щонебудь вартує, то його вартість залежить від того, скільки добра ми зробили за свого життя для народньої єправи". Ось у такий спосіб глядить і розуміє вже український іміґрант вагу жертвенности. Він розуміє, чого вимагає від нього народня справа. Він уже свідомий того, що до визволення свого народу він звідси може причинитися в першій мірі матеріяльно й моральною піддержкою. І ми можемо собі тільки побажати, щоб таким розумінням жертвенности перенялись іще ширші круги нашої іміґрації. Бо положення нашого народу є тепер таке важке, бо потреби його такі великі, що наша жертвенність не може меншати, а навпаки, вона повинна більшати, рости. Ми мусимо її посилити, зробити її ще більше видатною, постійною, пляновою. А через жертвенність ми найкраще потрапимо задержати тісну сполуку зі старим краєм. Бо жертвенність, це той міст, що лучить наші серця, наші спільні бажання. Це той ланцюг, що зціплює, споює наші спільні думки в одно велике хотіння, хотіння волі.

Тому ми мусимо далі вести збірну акцію, ми мусимо далі жертвувати, й то жертвувати більше, ніж це досі було. Тих наших жертв потребує і Рідна Школа й інваліди й політичні вязні. А зокрема, тих наших жертв потребує більше, ніж колинебудь передтим, визвольна акція, потребують ті, що своїм життям промощують нашому народові шлях до його кращого завтра.

На суді.

Суддя: Поліція зайшла за зерном, що сипалося з мішка і лишало слід, до вашої комори. Це доказ, що ви вкрали зерно. Що маєте на свою оборону?

Обвинувачений: А щож я можу мати тепер на оборону? Не я винен, що мій сусід такий скупий і тримає у своїй коморі діраві мішки. Здаюся на вас, пане суддя: як скажете так і буде.

Під водою.

Нурець (до нурця): — Насамперед мусимо видобути з води цю скриню, бо на ній написано: „Переховувати тільки в сухому місці".

Улас Самчук.

ВІЙНА І РЕВОЛЮЦІЯ

Друга частина „ВОЛИНІ".

(101)

Зібраних у салі клали по черзі і навчали ґумовими кишками так довго, поки жертва була притомна. Така наука залізним прутом випекла на душах цілого покоління спомин і параґраф закону, який передадуть з покоління в покоління, як обовязок і осторогу. Деякі говорили: — Так нам і треба. Не вміли шануватися в свій час — рік минув і заплата виявилась. Єлисей з приводу цього говорив: — Но... Злушпачили не одного... Але колиб не цих два дні, наше село стратилоб десять років. Сумна це правда, але правда.

У нових умовах село принишкло, згорнулось равликом, давало все нові і нові датки. Зявилися отари жебраків, Повернулися на свої місця втікачі війни, знайшли на місці своїх хат руїни, або ями. Прийшла зима, а з нею голод. Цілі ватаги торбоносів подалися на східні села по хліб. І от ідуть із хати до хати з торбами молодиці, дівчата. На них подерті свитки, самі взуві в постоли. — Дайте, людоньки добрі, хоч жменьку ячменю. Голод. Рятуйте нас від голодової смерти. Дома дітки наші мруть. Ні хати, ні хліба. Смерть одна...

І так минає зима. Володько вперто вчиться. Перечитав гори книг. Завзяття його в цю зиму досягло найвищого ступня. Хотілося вбити в свою голову все, що створив людський розум, пізнати всі глибини, всі висоти. Кожний день — нова сторінка велитенської книги життя і Володько не тільки перегортав її, але й перечитував, вникав у кожну її кому, торкався всіх її місць і переживав цілим своїм єством повнову її многогранного змісту.

Зовсім не стямився, коли минула зима. Весна знов обновила його. Разом із сонцем вставав, ішов по звичці у садок оглядати, як цвітуть дерева. Коли піднімається сонце, вони кришталюють і блищать. Хлопець не знає, що йому робити. Співати, танцювати.

Великдень. Знов появилися дзвони. Привезли їх якось. Люди оживають також.

Одного дня по Великодні Володько пішов відвідати свого приятеля Володька Галабурду. Соняшний пахучий день. Черешні відцвіли, вишні осипаються, яблуні та груші в повному розгарі. По горах і долах, скрізь — там і там біло, прозоро, пахучо.

Чата Галабурди в садку. Вікна відчинені і віти яблуні-виноградки сягають серпанкових завісок.

Володько входить до хати. Дома — нікого, крім сестри Галабурди, Наталки. Сидить перед вікном спиною до дверей і шиє на машині. На шиї у неї висить центиметер. Сонце ллється просто на її каштанові кучері і кожний волосок світить, горить і відливає бурштином.

Володько по своїй звичці ніяковіє. Несміло привітався, запитав, де Володимир і щож далі? Стоїть і невідомо: тікати, стояти далі? Очі його в таких випадках надто синіють, а щоки пашать жаром.

Наталка оглянулась і чогось зраділа.

— Ааа! Моє поважання! — проговорила вона так весело свій новий привіт. Крутнулась на свому округлому стільці і зірвалася на ноги.

— Уу, як давно, страшенно давно вас бачила. Сідайте! Трохи приємно помовчимо. А наш шибеник нажерся і хто зна, куди подався. Кажуть, ходить у луг ворони дерти. Такий парубій і ворони. Як вам це вміщається в голові?...

При цьому Наталка заклала свої нагі руки за потилицю і міцно натягнулася. Її пружні молоді груди виразно округлились.

Володько часто бачив Наталку, знав її звички, але ніколи не завважував ані її грудей, ані темних вогких очей. Це відкриття ще більше занепокоїло його. А тут ще сонце, яблуневий цвіт.

— Ух, як втомилася! Така весна, а я, мов каторжна. Шию й шию!... Дивіться, Володьку. Дивіться, скільки в мене праці. І все мушу перешити. А це ще від свят. Мене вже там лаають... Ех!... Але ну його!... Не розірвуся я! Ні? Там весна така... Що в те вікно влізе весни. А вийдіть лиш отуди на гору під цвинтар і гляньте вниз. Страх — стільки того цвіту! Мама казала Володькові: висип полісадник. Де там. Повіявся і лекцій не вчиться...

Але сідайтеж! Боже мій! І чого ви, Володьку, такий соромливий. Ну, як дівчинка. Такий парубок. Ви вже напевно якусь симпатію маєте. Що, ні? Но-но-но! Ха-ха-ха! Як рак. Боже! Тож ви спалахнете! Знаєте... Ні. Вам таких річей, Боже борони, казати. Читали ви Винниченка?

— Читав, — кивнув він головою.

— Ви? Винниченка? Ви Іван Царевич і читали такого автора? От вам і моє поважання.

Наталка прижмурила свої чорні очі так дивно, що Володько спустив свої додолу.

(Дальше буде).

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ ОБЄДНАННЯ

(ПРЕДЛОЖЕНИЙ СЕМОМУ КОНҐРЕСОВІ).

ЗІСТАВЛЕННЯ ПРИХОДІВ І РОЗХОДІВ ОБЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРҐАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ за рік 1935—1936.

	ПРИХІД	РОЗХІД
Лишилося готівки з минулого року	$ 440.17	
Листопад 1935	2,727.64	3,062.56
Грудень 1935	1,498.40	1,500.05
Січень 1936	2,526.15	2,554.83
Лютий "	4,069.83	4,061.41
Березень "	3,403.16	3,221.10
Квітень "	4,329.09	4,467.84
Травень "	2,150.67	2,157.82
Червень "	1,805.62	1,883.09
Липень "	1,465.47	1,447.37
Серпень "	1,179.25	1,177.41
Вересень і жовтень 1936	1,225.83	1,207.82
Листопад 1936	2,594.33	2,605.39
До 10-го грудня 1936	601.35	
Разом	$30,016.96	$29,376.69

Пояснення до розходів:

Визвольна боротьба	$10,655.00	
Рідна Школа	3,850.00	
Інваліди	3,340.00	
Політичні вязні—Варшавський та Львівський процес	2,519.00	
Лемківщина	1,093.00	
Музеї	885.00	
Письменники	528.00	
Будова Народніх Домів	430.00	
Реміснича й Дівоча Бурса	350.00	
Просвіта	325.00	
Читальні Просвіти	241.00	
Сироти й вдови	225.00	
Пресовий Фонд: Наш Лемко, Жіноча Доля і інші	205.00	
Ріжні: Студенти, Шпиталь, Пласт, Вюст Шевченка, Матерям, Біласа й Данилишина, Сиротинець і інші	332.86	
До краю вислано разом		**$24,978.86**
Повенянам в Америці		**3,877.58**
Звичайна й телеґрафічна пересилка грошей до краю		177.98
Почтові оплати звичайних і реґістрованих листів та вдержання канцелярії		300.00
Почтова скринка		16.00
Саля на Конгрес Обєднання		15.00
Подорож урядника		6.48
Банк за чекове конто за рік		4.79
Загальний розхід		$28,376.69

Прихід $30,016.96
Розхід 29,376.69

Остає в касі $640.27

ЗІСТАВЛЕННЯ ПРИХОДІВ І РОЗХОДІВ ОБЄДНАННЯ ВІД VI. ДО VII. КОНҐРЕСУ, а саме за роки 1933—1936.

	ПРИХІД	РОЗХІД
Осталося в касі	$ 3.32	
За рік 1933—1934	18.038.73	17,722.97
За рік 1934—1935	21,229.58	21,108.49
За рік 1935—1936	29,576.79	29,376.69
Разом	$68,848.42	$68,208.15

Пояснення до розходів:

Визвольна боротьба	$28,535.00	
Рідна Школа	10,030.00	
Інваліди	7,965.00	
Політичні вязні	3,599.00	
Лемківщина	2,088.00	
Музеї	1,715.00	
Письменники	1,703.00	
Будова Народніх Домів	1,134.00	
Голодуючі	1,120,00	
Просвіта	755.00	
Читальні Просвіти	652.00	
Повеняни в краю	625.00	
Реміснича й Дівоча Бурса	530.00	
Видавництва й краєва преса	516.00	
Сироти й вдови	475.00	
Матерям Біласа й Данилишина	410.00	
Ріжні: Рідна Школа по повітах, Тов. Прихильників Освіти, Студенти, Погорільці, Бюст Шевченка, Памятник Вітовського, Шпиталь, Пласт, Сиротинець і т. д.	1,002.63	
Разом вислано до краю		**$62,854.63**
Повеняни в Америці		**3,877.58**
Звичайна й телеґрафічна пересилка грошей		503.72
Почтові оплати звичайних і реґістрованих листів та вдержання канцелярії		825.00
Гяля на збори, подорож урядників, шафа й друки		92.87
Почтова скринка		48.00
Банк за чекове конто й податок від чеків		6.35
Загальний розхід		$68,208.15

Загальний прихід $68,848.42
Загальний розхід 68,208.15

Остає в касі $640.27

За 14 років існування Оеєднання, українська іміґрація в Америці жертвувала та переслала через Обєднання на ріжні добродійні цілі суму **$285,136.57.**

Обєднання Українських Організацій в Америці.

ЛИТОВСЬКИЙ КОМПОЗИТОР Й. ЗІЛЄВІЧЮС

Кілька літ тому литовці, як у родинному краю, Литві, так і на еміґрації, обходили 500-літню річницю смерти найбільшого литовського героя, короля Витовта Великого, який, як знаємо, рівночасно був великим князем наддніпрянської України та опікувався нею наче батько своєю родиною. Недаром в одному українському калєндарі-альманаху з 1931 є поміщені такі слова: „Майже 300 літ Україна була злучена персональною унією з Литвою під скиптром одних і тих самих князів". А нижче говориться так: „У тому році литовці обходять 500-літню річницю смерти одного з найбільших своїх князів, Витовта, якого ми, українці, шануємо як одного з найхоробріших оборонців нашої свободи".

Литовці, щоб гідно вшанувати память найбільшого героя свого народу, Витовта Великого, робили все, що могли, щоби піднести його славу. І то не тільки в ювилейнім році, але також у наступних роках. Серед численних творів, написаних у його честь, знаходиться також знаменита „Кантата Витовта Великого", пера великого литовського поета, пралата Александра Дамбравскаса, до якої знаний литовський композитор Йозас Зілєвічюс скомпонував знамениту музику. Про цю композицію відомий український музик-композитор М. Гайворонський висказав такий осуд: „Кантату пана Зілєвічюса маю і по сей день ще тепер ґрунтовно переглянув. Цей твір, як бачу, має всі прикмети поважної і переконливої музики. Під тими словами розумію: досконалу техніку і розмах, а притім приступну структуру.

„Я особисто є захоплений творами Зілєвічюса. Заносить від них духом національно-литовським, а рівночасно й чужим, часом і силою. **Коли Литва має таких майстрів (яким є пан Зілєвічюс), то здобуде одно з перших місць у музичнім світі".**

К. Відікавсказ,
Філядельфія, Па.

Степан Теребуш (Торонто).

З ПОБУТУ В БАТЬКІВЩИНІ

Перші враження.

Коли я тільки приїхав у польську пристань і всів у потяг, то вже зараз побачив ріжницю з Канадою. Бо як тільки потяг рушив, увійшов у ваґон кондуктор і закричав на все горло: „Вистерігайтеся злодіїв!" Ну, і кожний у страху, бо кожний щось має з собою. Отак у страху приїхали до Львова, а відтія вже порозїжджались. Попрямував і я в свою Рогатинщину. Приїхав до Рогатина, а далі до свого рідного села, 9 кільометрів від міста. Дорога недалека, але така, що не можна коней підогнати, бо зламалиб ноги, до того весняна грязюка по коліна. Піврозбитий галицькою „паньствовою" дорогою, ледви добиваюсь до рідного села Клішівна. Село змінилося від мого відїзду; багато нових хат, вулиці видовжились... Проїжджаючи вулицею, зустрінувся зі своїм товаришем по школі і зброї, який зіставсь у Великій Україні і там оженився. Колиж у червоному раю доводилося вже з голоду вмирати, він з жінкою і дитиною дістався в Галичину, де, хоч живе з праці рук, то всеж не терпить такої нужди, як там. Привитавшися мій товариш зо мною, познайомив з жінкою, яка родом з села Грузьке, коло Єлисаветгорода на Херсонщині, із знайомих мені місць, бо в околицях Єлисаветгороду я був у 1918 році з 44 сотнею УСС. Та не було мені часу довго з лицях Єлисаветгорода я був скоріше побачитися з родиною. Мені назустріч вибігла вся родина, батько, мати. Нє без того, щоб не поплакали. Та заки привіталися, а тут уже повна хата сусідів; також цікаві бачити „американця".

Назбігалося й молоді. Дивлюся на них і не пізнаю. Та молодь не надумується довго. Не питається, скільки я заробив у Канаді, що там їдять, в чому ходять — як то, памятаю, колись розпитували, але відразу запитали, чи є в Канаді організація націоналістів. Ці запити мене зворушили. Радо відповідав їм, розказував про наші організації в Канаді і про канадське українське життя.

Знак дуже добрий, коли молодь цікавиться. Хоч притиснені бідою, обличчя молодих хлопців виглядають старі, то душі в них молоді, свідомі... Вони знають, хто вони і ким закуті.

На другий день заходжу в кооперативу, яку я, відїжджаючи, лишив у перший стадії розвитку. Стою, придивляюсь... Аж приходить один чоловік купити сірників за один ґрош. Коробка сірників коштує 5 ґрошів. Але де їх дістати, тих 5 ґрошів? Тож кооператор розділює пачку на 5 частин і продає за один ґрош... А багато вживають іще кресала і губки, як наші прадіди сто літ тому. Рано знов можна завважити, як сусід у сусіда „позичає" жеврівчі вуглики, щоб зробити вогонь у своїй хаті. Шукають люди способів оминати розходи; набувають запальнички, та знов біда: запальнички оподатковані, тож за вживання карають... До таких гараздів допровадила наше село „культурна" Польща, що навіть і найменших дрібничок пересічний селянин набути не встані.

Взагалі рівень життя селян дуже низький. Молоко, сметану, яйця все продають на ріжні оплати, а самі часто їдять навіть несолоне, бо часом і фунта соли нема за що купити. З причини злого відживлювання люди часто хворіють на жолудкові хвороби. А польська влада видумує все нові здирки. За мого побуту прийшли розпорядки, щоб кожний господар мав спеціяльні таблиці коло возів, а також нові таблиці коло хат, байдуже, що сама хата ось ось завалиться...

Великдень.

Читачам відомі великодні наші звичаї. Чекав і я Великодня нетерпляче, щоб зустрінути це найбільше свято на нашій не своїй землі. По богослуженні сіли ми за святочний сніданок. І та не полізло свячене в горло. Кругом така нужда, що сльози залили очі. А цеж найбільше свято, на яке і найбідніший щось приготовлював колись.

Поснідавши, приходжу на цвинтар подивитися на гагілки. Тихо, сумно, не видно ні душі. Десь коло 12 години надійшов гурток хлопців і дівчат. Поважно розмовляють. Приступаю до хлопців, питаюся, що доброго радять. Відповідають, що мають важні справи, а за кілька хвиль направилися в ліс. За якої півгодини виходять з оберемками смерекових галузок, — йдуть чвірками й співають побожну пісню. Пішли в читальню. І я собі йду туди зацікавлений. Там дівчата плетуть вінок для вояка Української Армії, що поляг у бою за волю Батьківщини. В Світлий Понеділок мала відбутися панахида над могилою поляглого, але перешкодив дощ. У вівторок все село взяло участь у процесії до могили...

Був і я там. В 1926 році, коли я виїздив у Канаду, могила ця була ледви помітна. А тепер я побачив високу муровану могилу, найкращу в ввесь цвинтар. Гарний доказ пошани для поляглого Українського Вояка.

На могилі високий березовий хрест. На ньому смерековий вінець і табличка з написом; вінками та жовто-синіми прапорцями вкрита і вся могила. На середині могили вибитий з червоної цегли наш герб — тризуб.

Бачучи цю могилу, хочеться вірити, що коли хтось порушив її, то всі селяни як оди стануть у її обороні...

(Далі буде).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

Сумне Листопадове Свято.

Старанням Центрального Комітету при співучасти кількох українських організацій відбулося в неділю, дня 22. листопаду м. р., в ґалі У. Н. Дому Листопадове Свято, яке надовго лишиться у памяті. А лишиться у памяті тому, що це Свято було доказом, що наша українська громада має багато таких патріотів, що то є тільки на словах щирими українцями (мовляв, я українець з діда-прадіда). Тому, коли прийшлося звеличати день Листопадового Свята, що пригадує нам момент, коли зійшло сонце Української Державности, наші патріоти десь пропали, мов роса на сонці. Десь поховалися по таких норах, що й зі свічкою їх не знайдеш. Фактом є те, що в день Листопадового Свята, коли то свідомі українські організації виходили зі своїми прапорами з церковної ґалі, щоб ввійти до церкви і стати в ряди при могилі, над якою місцевий парох о. совітник В. Лотович відслужив поминальну панахиду за душі поляглих за долю і волю України, тоді на розі полуднево-західнім від церкви зібралося кілька гарлачів, що підсміхалися з тих, що сповняли національні обовязок. Ось так більшість наших українських громадян віднеслася до вшанування Листопадового Свята 1936 року.

Хай читачі не думають, що тут іде про якісь особисті порахунки. Це, що пишу, є чиста і свята правда, з якої тільки частину подаю до публичного відома. Та було би гріхом не згадати за тих трудящих і національно свідомих громадян, яких усе і всюди можна побачити. Їх було видно як у церкві, так і на ґалі. Зійшлися ті щирі патріоти, і як могли, так звеличали память героїв Української Армії. А також не щадили гроша, бо в церкві підчас панахиди зложили $34, а на ґалі, підчас концерту зібрано $59.55, що разом робить $93.55. На ґалі жертвували: С. і К. Гладкі $5; по $1: М. Мельниченко, В. Вагнер, М. Стегницький, І. Бараник, В. Ярмула, П. Мелень, К. Кирчів, Г. Євусяк, Ф. Дмитриха, В. Юрків, Д. Огядич, І. Серафин, В. Цан, К. Левицька, М. Косоноцький, Г. Шустикевич, Евгенія Дмитрів, П. Чопик, М. Болотанська, М. Світницький, І. Білобрам, Н. Лішнянський, В. Кушнір, В. Гіль, о. В. Лотович, п. Н. Лотович, Г. Олядич, Н. Цан, О. Логин, В. Гаевий, І. Коцюба, І. Гусар, В. Ґела, В. Жуковський, Н. Марків; по 50 ц.: І. Підгорецький, К. Коблан, Ю. Левицька. По відтягнення видатків чистого доходу лишилося **$65,** які вислано інвалідам через Обєднання.

Ще кілька слів про саме свято. Як кожного року, так і минулого свято зачалося в церкві панахидою, а закінчилося святочним концертом. В склад святочної програми входили ріжні точки. Місцевий хор ім. М. Лисенка а також хор молодечий, обидва під проводом п. В. Ґели, вивязалися зі свого завдання знаменито. Вступне слово виголосив місцевий парох о. В. Лотович так зворушливо, що неодному приявному на ґалі лилися з очей сльози. Святочний реферат виголосили: п. Дмитро Галичин по українськи, а місцевий адвокат М. Вагнер по англійськи. Обидва були держані в високо патріотичнім дусі. Живий образ, обрібки Ч. Січи, випав дуже вдатно. Найкраще випали деклямації шкільних дівчат, яких приготовив п. В. Ґела. Це були: Е. Нечеса, сестри Голобуд, А. Барна і М. Заяць. Молодечому хорові чудово приграваля на пяні панночка Ольга Дмитрів.

Всім, що причинилися до цього свята і тим, що зложили жертви — щире спасибіг.

М. Мельниченко,
голова Центрального Комітету.

Жалувала.

Магда: Чи то правда, кумо Горпино, що коли вашого чоловіка вбило вугля в копальні, то ви дістали за нього $5,000?

Горпина: Та дістала, кумо, дістала, але що з того, коли...

Магда: Маєте в Пана Бога щастя, кумо. Мій чоловік робив разом з вашим. Але як почув, що робиться катастрофа, взяв, дурний, і втік. Подумайте, кумо, щож він доброго зробив?

У ворожки.

— Ви хочете пізнати будучину вашого нареченого?

— Ні — його минувшину... Про його будуччину то вже я можу говорити...

Королівська забава.

Король Генрих IV. був добрим батьком і дуже любив свого найстаршого сина. Раз король бавився з синком так, що лазив рачки по хаті, а хлопець розрадуваний сидів йому на плечах, наче на коні. Нараз увійшов до кімнати один із послів. Король не встаючи спитався:

— Чи ви маєте діти, пате после?

— Так, ваша королівська високосте.

— Ну, то можу спокійно докінчити забаву з моїм наслідником престолу, — відповів король.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

НЮАРК, Н. ДЖ. Бр .св. Івана Хрестителя, від. 76, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 17. січня, зараз по Сл. Божій, в гали церковній, 37 Мортон ул. Обовязком кожного члена є прийти на ті збори на означений час. — І. Лисак, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. ім. Дмитра Вітовського, від. 14, повідомляє, що місячні збори відбудуться в понеділок. 18. січня, точно в годині 8-мій ввечір, у Січовій Салі, 229 Спрінґфілд Еве. Прошу всіх членів прийти на збори, бо маємо вибрати новий уряд на 1937 рік. На тих зборах буде вибір делеґата на конвенцію У. Н. С. Тому прошу памятати третій понеділок по першім. — Т. Пиггращик, секр.

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. Тов. Запорозька Січ, від. 347, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 17. січня, в годині 2-гій пополудні, в гали де звичайно. Просимо членів прийти на ті збори на означений час. Довгуючих членів напоминаємо, щоб прийшли і виповнили свої довги. — Т. Ковальський, предс.; М. Прохович, кас.; Г. Тимчій, секр.

ОЛИФАНТ, ПА. Бр. св. Кирила й Методія ,від. 86, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудуться в неділю, 17. січня, зараз по Сл. Божій, в парохіяльній школі, де звичайно. ому, що це будуть річні збори, на котрих старий уряд і контрольна комісія здадуть свої справоздання з цілорічного діловодства, обовязком є кождого члена бути приявним і вислухати таке справоздання. Буде вибір нового уряду й інші важні справи будуть на порядку дня. Неприявний член буде караний згідно з ухвалою. — Секретар.

ГЕЙЗЛЕТОН, ПА. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 85, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудуться в неділю, 17. січня, в годині 1-шій пополудні. Кождий член обовязаний прийти. Буде звіт фінансовий за 1936 рік. Також контрольори будуть здавати свій звіт. Просимо довгуючих членів вирівняти свій довг, бо інакше будуть суспендовані. Коли братство помагає своїм членам, то і члени повинні сповняти свої обовязки, і щоб не було нарікання, коли член втратить право до запомоги. — В. Шипула, предс.; Мих. Поливка, кас.; О. Костюк, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Сестр. Н. З. П. Д. Марії, від. 112, подає до відома всім своїм членицям, що місячні збори відбудуться в неділю, 17. січня, в гали церковній на Калидж ул., зараз по Богослуженню. Просимо всіх члениць явитись на ті збори і вписати свої діти до У. Н. Союзу, щоб не бракувало ні одної члениці, яка не вписала би свої діти. Новий уряд на 1937 рік є: Марія Розоміло, предс.; Марія Гавриляк, заст.; Катерина Габрівська, фін. секр.; Марія Ліска, рек. секр.; Параскевія Різун, скарб.; Софія Чубійська, заст.; Ева Лялюк, Домініка Романович, Марія Тулай, контрольорки.

ПОРКВІЛ, О. Тов. ім. Івана Франка, від. 77, подає до відома всім своїм членам, що на річних зборах 20. грудня одобрено той самий уряд на 1937 рік, що був в 1936-тім: Микола Зарічний, предс.; Евстахій Яремцьо, заст.; Петро Головік, секр.; Петро Федаш, заст.; Йосиф Заяць, кас.; Михайло Йоган, заст. Василь Яцейко, Михайло Йоган, мол., контр. комісія; Антін Мисько, Стефан Телевяк, Казимир Ромашкевич, догл. хорих. Подаємо до відома всім членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 17. січня, в годині 10-тій рано. рПосимо всіх членів прийти на ці збори, бо маємо важні справи до полагодження. — Петро Головік, секр.

ДЕРБІ, КОНН. Тов. Запорозька Січ, від. 23, повідомляє всіх своїх членів, що звичайні збори відбудуться в неділю, 17-го січня, в годині 2-гій пополудні, в галі, де звичайно відбуваються збори. Буде справоздання контр. комісії. Кождий член має взяти одно-доляровий тікет наперед, перед забавою. Буде вибір делеґата на конвенцію У. Н. Союзу, тож просимо всіх Союзових членів прийти на ці збори. Є також інші важні справи до полагодження. — Т. Захаревич, пр.; С. Шуран, кас.; І. Бінковський, секр.

МІЛВОКІ, ВІС. Тов. ім. Ів. Франка, від. 103, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що збори відбудуться в суботу, 16. січня, в годині 7-мій ввечір, у церковній гали, 1231 В. Скат ул. Взиваю всіх членів прийти на означений час, бо маємо важні справи до полагодження і будете чути справоздання секретаря і касієра. — Михайло Адамчук, секр., 1462 So. 53rd St., W. Milwaukee, Wis.

СКРЕПТОН, ПА. Бр. Усп. Пресв. Богородиці, від. 123, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 17. січня, в годині 1-шій пополудні, в гали церковній при Норт Мейн ул. Просимо всіх членів прийти на ті збори бо буде справоздання урядників і контрольної комісії та вибір уряду на 1937 рік. — Григорій Мрикало, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Річні і звичайні місячні збори Бр. св. Юрія ,від. 239, відбудуться в суботу, 16. січня, точно в годині 8-мій ввечір. На порядку нарад вибір нового уряду на біжучий рік і вибір делеґата на конвенцію У. Н. С. Зоглядy на вагу наведених справ, приявність усіх членів обовязкова. Біжучі справи буде полагоджувати секретар вже від години 6-тої пополудні, в Домі Горожан, 847 Н. Френклин ул. — Уряд.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Повідомляємо всіх членів Бр. св. Василія, від. 339, що на річних зборах 12. грудня вибрано такий уряд на 1937 рік: Іван Сорока, Мак., предс.; Йосиф Михайлюк, заст.; Іван Сорока, Мих., кас.; Василь Мущинка, заст.; Олекса Діорка, секр.; Олекса Будай, заст.; Іван Жмутин, Ілько Оорока, Григорій Лисюк, Микола Ротко і Теодор Плавяник, контр. комісія. Збори будуть відбуватися в 2-гу суботу по першім, в домі Укр. Громади, 3322 Н. Лавренс ул. — Олекса Діорка, секр.

НЮ БРОНЗВІК, Н. ДЖ. Тов. Запорозька Січ, від. 353, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться 17-го січня, в годині 3-тій пополудні, в домі касієра, тов. Пригиляка. Отже просимо кождого члена прийти на ці ірчні збори, бо справа важна. — Микола Василюк, секр.

TOLEDO, O. The Taras Shevchenko Society, Branch 165, wishes to inform its members that a regular meeting will be held Sunday, January 17, at 2 o'clock, at the International Institute of the Y. W. C. A., Jefferson Ave. and Elevent St. The officers are urging all members to be present as important matters will be discussed at the meeting. At the Society's annual meeting, held Sunday, December 20, 1936, the following officers were elected for the coming year: Nicholas Bobak, pres.; Paul Kornowa, vice-pres.; Maria Kornowa, fin. sec'y; Irene Tutak, rec. sec'y; Leon Belon, treas.; Dorothy Blasetzka, assist. treas.; Stephania Boza and Lena Czarny, sick commttee; Dmytro Iwasiuk and Peter Jurkiewicz, auditing commttee. We also wish to inform our members that the meetings will be held every third Sunday of each month at the above meeting address. — Nicholas Bobak, pres.; Leon Belon, theas.; Maria Kornowa, fin. sec'y.

КЛІВЛЕНД, О. Бр. св. Вас. Великого, від. 364, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 17. січня, в гали церковній зараз по Сл. Божій. Обовязком кождого члена є бути на зборах, бо є дуже важні справи до полагодження. На 193 7рік вибрано такий уряд: Андрій Барбер, предс.; Стефан Кравчук, кас.; Іван Сподар, фін. секр.; Йосиф Стойка, рек. секр. Іван Кухта, Йосиф Тулай і Михайло Сентій, контрольори, Петро Толочкевич і Микола Ярига, надз. хорих; Іван Годованський і Іван Бец, хорунжі.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. Сестр. Любов, від. 177, подає до відома, що збори відбудуться в неділю, 17. січня, в годині 1-шій пополудні. Є важні справи до полагодження, тому прошу місцевих і позамісцевих членів явитися на призначений час. — С. Савка, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. Звіт Тов. Укр. Січових Стрільців, від. 44, по день 30. листопаду 1936 р.:

ПРИХІД:

З переносу	$148.62
В грудні 1935 р.	200.16
Січень 1936 р.	110.07
Лютий	136.92
Березень	225.53
Цвітень	170.98
Травень	197.73
Червень	173.92
Липень	158.39
Серпень	135.75
Вересень	157.52
Жовтень	190.91
Листопад	147.45
Разом прихід	$2,153.95

РОЗХІД:

Грудень 1935 р. до У. Н. Союзу	$140.52
Січень 1936 р.	172.97
Лютий	143.91
Березень	146.18
Цвітень	132.85
Травень	143.86
Червень	141.16
Липень	143.26
Серпень	139.45
Вересень	139.45
Жовтень	139.45
Листопад	131.66
Разом до У. Н. Союзу	$1,714.72
Розхід у відділі: хора запомога і платня уряду	230.16
Разом розхід	$1,944.88

ЗІСТАВЛЕННЯ:

Прихід	$2,153.95
Розхід	1,944.88
Остає на чековім конті	$209.07
Члени довгують около	300.00
Разом	$ 50.07
На процентовій книжці	1,198.69
Загальний маєток	$1,707.76

В тім році суспендовано 6 членів за незаплачення вкладок, одного принято наново, 6 членів вписано з молодих і одну дитину, один член перейшов на безплатне продовження. В тім році дістали два члени дивіденду в сумі $7.15. Усіх членів є: старших 70 і молодих 42, разом 112.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

КЛІВЛЕНД, О.

З Листопадового Свята.

Дня 8. листопаду ц. р. відбулося в Клівленді Листопадове Свято, влаштоване заходом Українських Злучених Організацій, про яке вже було звідомлення. А тепер подаємо фінансовий звіт. Збірка на галі принесла $196.10. Розходи виносили $41.10. Вислано до Обєднання $150, які розділено по половині на політичних вязнів і визвольну боротьбу.

Жертвували: адв. О. Малицький $2; по $1: І. Павловський, М. Пелех, М. Притуляк, В. Шевчук, В. Скиба, А. Котович, Т. Ванась, С. Щерба, А. Гаврилюк, Т. Павліна, А. Когут, О. Качмарик, В. Цвірчак, С. Лабик, В. Бзовий, Л. Чупіль, С. Митросевич, Н. Задирецький, Г. Кісіль, Т. Кальмук, І. Ільків, Н. Павлюк, І. Тарнавський, Г. Волянський, В. Гузіль, Г. Коростинський, М. Бурко, М. Ґоїк, С. Ломиш, Я. Павлишин, Т. Мураль, Л. Данилко, о. В. Меренків, А. Степаник, І. Ліска, П. Різуп, Д. Шмаґала, Д. Лупань, Коберська, І. Міклясевич, М. Мазур, С. Михно, В. Кокоць, І. Бурян, С. Шебечук, А. Андрієвський, Н. Бусько, М. Розоміло, Т. Лялюк, Ю. Гірняк, А. Панасюк, І. Кухта, В. Багній, І. Бзіль, О. Шалапій, Біґановський, М. Ярош (стар.), О. Зепко, І. Попович, С. Постолюк, А. Мураль, Р. Павлишин, Р. Кулян, Т. Хміль, І. Білінський, Г. Степаник, В. Тритяк, А. Попіль, В. Кидійо, Р. Папа, І. Филипів, П. Каплищ, В. Стиранка, К. Сіка, І. Паликовський, М. Більо, Т. Оліяр, А. Банась, В. Кузир, Т. Бобечко, І. Зепко, І. Гурин, І. Семенчук, В. Крупа, К. Ґабрівська, М. Сорочак, М. Когут; по 50 ц.: А. Хміль, М. Піндур, А. Нагірна, А. Василів, М. Чорній, Т. Мельник, В. Яцишин, І. Жук, П. Полівчак, М. Марціняк, І. Клим, Я. Колодій, В. Форемний, Д. Швець, К. Іванчук, К. Бусько, Ю. Бзіль, М. Книш, А. Жук, І. Капраль, М. Писарчук, М. Сіка, А. Крих, М. Попик, К. Попович, М. Кравчук, М. Іванцьо, В. Савка, М. Ломиш, К. Осадчук, Г. Савчак, М. Ярош, Т. Сірер, Т. Данилович, Е. Свідрик, Й. Цьобан, М. Олеськів.

Григорій Степанек,
фін. секр.

— Один професор-математик на принятті у знайомих розмовляв із молодою панною:

— Чи ви були вчора на опері?

— О ні, пане професоре, я була трохи нездорова й поклалася вчасніше до ліжка.

— Так... Ну і щож? Багато осіб було?

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

І ЧУЖІ ВШАНУВАЛИ ПАМЯТЬ О. КОШИЦЯ.

З нагоди обходу 40-літньої мистецької праці професора Олександра Кошиця не тільки його краяни-українці, але також чужинці належно його вшанували. В польських часописах „Ґвязда Полярна" (ч. 52, 1936) і в „Пшеводнику Католіцкім", (ч. 1, 1937) з нагоди ювилею проф. Кошиця були поміщені гарні вірші про нього.

А в литовськім часописі „Ґарсас" (Розголос) (ч. 52, 1936) була поміщена відозва до литовців, щоб вони по можности також причинилися чимнебудь до вшанування ювилею проф. Кошиця. В томуж самому числі був поміщений віршик у честь ювилята. А в ч. 1, з 1937, „Ґарсаса" було поміщене обширне звідомлення з концерту-академії, влаштованої на честь проф. Кошиця в Нюарку. Заразом був теж поміщений великий його портрет. В литовськім тижневику „Америка" (ч. 51, 1936) і в литовськім деннику „Драуґас" (Друг) (ч. 305, 1936), були поміщені відозви в справі ювилею Кошиця. В „Драуґасі" (ч. 2, 1937) була кореспонденція з Нюарку, що коротко описувала перебіг концерту-академії, влаштованої в честь проф. О. Кошиця.

К. В., Філядельфія, Па.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАН І ЛЮДИ-ЛЕОПАРДИ. (92)

В той час, як Боболо снував свої зрадницькі пляни, дикуни довкруги нього жльопали захланно пиво. Швидко вони підхмелились і почали до ритму монотонного бубна танцювати. Зпочатку поволі, а далі і скоріше, аж доки ціла галя не обернулася в божевільну каруселю. Всіх дикунів опанував якийсь зловіщий фанатичний шал.

„Божок" леопардів, що був припнятий на ланцюху, і собі попав у якусь незрозумілу скаженину. Настрій окруження уділявся також і цьому звірові. Він витягнувся на ланцюху, вискалив зуби й старався когось ними захопити. Люлімі вештався в той час серед громади й брав участь у диких танцях. Врядигоди він підходив до леопарда й дразнив його та змушував до скоку.

Боболо знав, що він зискає для себе співпрацю Олд Таймера і білої дівчини, коли їм приобіцяє поміч в утечі. Поправді Олд Таймер уже йому не довіряв, але, „той, що потопає, вхопиться і бритви". Підступивши до сторожі, Боболо приказав: „Ідіть та забавляйтеся". Сторожі радо відійшли. Ім самим хотілося змішатися з товпою та зазнати тих диких почувань.

„Бачиш", почав лукаво Боболо, „я додержую своєї обіцянки і поможу тобі видістатися звідсіль. Иди за мною". Олд Таймер відповів: „Я не піду без Калі Бвани". „Хай вона йде також", відповів на це Боболо. Олд Таймер зрадів. Він уже був зовсім готовий на смерть, а тут блисла нова надія на життя. Та він не знав, що з одної небезпеки він фактично попадає в другу.